

Carl-Erik Mattlar In Memoriam

Camilla Forsander, Emiliano Muzio, Heikki Toivakka

Suomen Rorschach-yhdistyksen perustaja ja pitkäaikainen puheenjohtaja, psykologian tohtori Carl-Erik Mattlar kuoli 87-vuotiaana Vaasassa 17.3.2020. Yhdistyksen jäsenet ja kollegat surevat valovoimaista ja monipuolisesti sivistynyttä kunniapuheenjohtajaansa.

Carl-Erik syntyi Helsingissä 14.10.1932. Hän opiskeli Helsingin yliopistossa psykologiaa, historiaa ja kasvatustiedettä pääaineinaan ja suoritti myös psykologian lisensiaatintutkintonsa samassa yliopistossa. Vuonna 1986 hän väitteli tohtoriksi Jyväskylän Yliopistossa aiheenaan Rorschach -menetelmä monikulttuurisessa yhteydessä (”Finnish Rorschach responses in cross-cultural context: A normative study.”). Vuonna 1989 hänestä tuli Jyväskylän Yliopiston psykologian dosentti. Carl-Erik jatkoi opiskelua ja uuden oppimista läpi elämänsä ja julkaisi vuosien mittaan lukuisia tieteellisiä tutkimusartikkeleita, joissa yhdistyivät persoonallisuuden ja kognitioiden arviointimenetelmät sekä normaaliotokset ja eri potilasryhmät.

Psykologin uransa Carl-Erik aloitti Ekäsenin (Tammiharjun) psykiatrisessa sairaalassa vuonna 1957 ja hän siirtyi sittemmin ammatinvalintapsykologiksi Turkuun. Vuodesta 1972 alkaen hän toimi Turussa Kelan Kuntoutustutkimuskeskuksessa, ensi pari vuotta kliinisenä psykologina ja vuosina 1974-1995 tieteellisen tutkimuksen parissa, jääden joulukuussa 1995 eläkkeelle. Kelan Kuntoutustutkimuskeskuksessa hän oli vastuussa eri tutkimusprojektien psykologisesta tutkimusosuudesta ja vuosien varrella syntyi tutkimustietoa mm. sydämen ohitusleikkaukseen osallistuneista, unihäiriöpotilaista, terveistä vanhuksista sekä kaksosista. Tutkimusprojekteista syntyi toistasataa posteria tai alustusta tieteellisissä kongresseissa ympäri maailmaa sekä lukuisia tieteellisiä artikkeleita.

Päätyönsä ohella Carl-Erik teki sairaanhoito-oppilaitosten soveltuvuusarviointeja ja konsultoi ruotsalaista työelämän organisaatioita kehittävää yritystä. Hän oli toistakymmentä vuotta Suomen Psykologiliiton testilautakunnan jäsenenä ja opetti psykodiagnostisia tutkimusmenetelmiä Åbo Akademiassa. Hän toimi myös väitöskirjaprojektien ohjaajana.

Carl-Erik Mattlarin ulkomailla hankkimien tietojen ja taitojen ansiosta Suomeen saatiin 1990-luvulla John E. Exnerin kehittämä pisteytys- ja tulkintamenetelmä, Rorschach Comprehensive System. Hänestä tuli vuonna 1993 muodollisesti pätevä Comprehensive Systemin opettaja ja ensimmäinen ryhmä psykologeja valmistui CS:n asiantuntijoiksi vuonna 1995.

Carl-Erik ja yhdistyksen ensimmäinen sihteeri Camilla Forsander.

Saman vuoden syksyllä perustettiin The Finnish Rorschach Association for the Comprehensive System, nykyiseltä nimeltään The Finnish Rorschach Association, ja Carl-Erik toimi yhdistyksen puheenjohtajana sen 10 ensimmäisen toimintavuoden ajan. Hän jatkoi CS-kouluttajana yhdessä mm. Tuula Ilosen, Outi Kallan ja Olli-Pekka Santalan kanssa. Lisäksi hän osallistui vuosittain Society for Personality Assessmentin kongresseihin ja Rorschach Workshopsin Alumni-koulutuksiin ja tutustui näiden kautta lukuisiin muihin kansainvälisesti arvostettuihin Rorschach-asiantuntijoihin, jotka kutsuttiin Suomeen kouluttamaan yhdistyksemme jäsenistöä kaksi kertaa vuodessa tapahtuvissa workshoppeissa. Carl-Erik toimi myös hallituksen jäsenenä eri kansainvälisissä Comprehensive Systemiä varten perustetuissa yhdistyksissä, sekä Euroopan tasolla että maailmanlaajuisesti. Rorschachin lisäksi hän oli perehtynyt myös Zulligeriin ja Warteggiin. Vuonna 2009 Society for Personality Assessment myönsi Carl-Erikille tunnustuksen hänen arvokkaasta ja elämänmittaisesta panoksestaan persoonallisuuden tutkimuksen alueella.

Chicago 2009

Eläkkeelle jäätyään hän jatkoi työntekoa mm. opettajana, konsulttina ja tieteellisten töiden ohjaajana vielä monta vuotta. Hän asui 14 vuoden ajan Tukholmassa vaimonsa Anne Marien kanssa, mutta piti jatkuvasti yhteyttä Suomeen. Pariskunta muutti Mustasaareen Vaasan lähelle vuonna 2006.

Vuonna 2002 Carl-Erikillä todettiin silmäsairaus, jonka edetessä hän joutui pikkuhiljaa vähentämään työntekoa ja myös Rorschachtaulut jäivät viime vuosina taka-alalle. Hän ei kuitenkaan luopunut aktiivisesta elämänsenteestaan, vaan liittyi ruotsinkielisten näkövammaisten liittoon (Förbundet Finlands Svenska Synskadade) ja toimi sekä paikallisen piirijärjestön (Vasa Svenska Synskadade rf) että liiton hallitusten jäsenenä viime vuoden loppuun saakka. Hän opetteli myös aktiivisesti pistekirjoitusta.

Terävän älyn, loputtoman tiedonjanon ja tiedon jakamisen halun lisäksi Carl-Erikillä oli muitakin lahjoja. Hän oli jo nuoruudesta lähtien mukana partioliikkeessä ja jatkoi yhteydenpitoa vanhoihin partiokavereihin vielä vanhoina vuosina. Hän oli myös urheilullinen ja juoksi elämänsä aikana useita maratoneja. Lisäksi hän nautti hyvästä ruoasta ja juomasta ja keräsi näihinkin liittyen paljon tietoa. Kaikkein eniten Carl-Erikiä leimasi kuitenkin voimakas

sosiaalisuus. Psykologian professori Leonard Handler kuvasi 75-vuotisonnittelussaan Mattlaria Comprehensive System -koodilla: ”W+ Ma+ H COP GHR”, osuvampaa ilmausta on vaikea löytää. Jäämme kaipaamaan Carl-Erikiä.

Suomen Rorschach -yhdistyksen 20-vuotisjuhlassa puheenjohtajat ikä- ja pituusjärjestyksessä: Carl-Erik Mattlar, Heikki Toivakka ja Emiliano Muzio.